

HØRINGSSVAR

19. marts 2012

Udkast til Lov om etablering af Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution

Røde Kors takker for det fremsendte Udkast til Forslag til Lov om etablering af Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution (herefter lovudkast).

Røde Kors har virket i et samarbejde med Institut for Menneskerettigheder, siden det ved en folketingsbeslutning blev oprettet i 1987 som Det Danske Center for Menneskerettigheder. Samspillet mellem Institut for Menneskerettigheder og Røde Kors er fokuseret på den humanitære folkeret (krigens regler) samt på menneskeretslige aspekter af Røde Kors' aktiviteter, herunder asylområdet.

Røde Kors har i dag sæde i Rådet for Menneskerettigheder. Tilsvarende er Institut for Menneskerettigheder i dag medlem af Regeringens Røde Kors Udvalg om krigens regler.

På den baggrund har Røde Kors både en række generelle og specifikke bemærkninger til det fremlagte lovudkast.

1. Røde Kors generelle kommentarer til lovudkastet

- Røde Kors hilser det velkomment, at Institut for Menneskerettigheder med lovudkastet gøres til en selvstændig institution. Røde Kors er enig i behovet for en tydeliggørelse og styrkelse af instituttets stilling og mandat som en national menneskerettighedsinstitution (NHRI), herunder varetage overvågningen og rapporteringen om menneskerettighedssituationen i Danmark.
- Røde Kors er tilfredse med, at det entydigt fremgår, at Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution skal *fremme* og *beskytte* menneskerettighederne såvel som i fredstid som under væbnede konflikter.
- Røde Kors er tilfredse med, at Rådet for Menneskerettigheder videreføres med lovudkastet. Røde Kors kan tilslutte sig lovudkastets præcisering af rådets rolle.

- Det er vigtigt, at instituttets uafhængighed sikres entydigt i lovgrundlaget. Derfor er Røde Kors bekymret over, at det foreslås, at Udenrigsministeriet har sæde i bestyrelsen som observatør med taleret. Ikke mindst for at kunne løfte opgaven som et uafhængigt institut med stærke egen-driftsbeføjelser og selvstændige rapporteringer.
- Røde Kors ønsker også en præcisering af, hvordan instituttet kan stå til ansvar over for Folketinget.
- For at understøtte bestyrelsens ansvar for løbende at monitorere instituttets økonomi, foreslår Røde Kors endvidere, at bestyrelsen nedsætter et økonomi- og revisionsudvalg.

2. Specifikke kommentarer til lovudkastets konkrete bestemmelser

Røde Kors har følgende specifikke bemærkninger til en række af lovudkastets bestemmelser:

Lovudkastets § 2

Røde Kors har siden 1984 varetaget opgaven med at yde humanitær og social bistand til asylansøgere i Danmark. Gennem en frivillig indsats yder Røde Kors også social støtte til udsatte medborgere i Danmark. På den baggrund er Røde Kors særligt opmærksomme på de humanitære og menneskeretlige betingelser for disse målgrupper med ophold i Danmark.

Røde Kors bifalder derfor, at det i lovudkastet præciseres, at instituttet skal varetage overvågningen af og rapporteringen om menneskerettighedssituationen i Danmark. Det vil i praksis omfatte supplerende interessent- eller skyggerapportering til bl.a. FN's Børnekomite eller FN's menneskerettighedsråd.

Røde Kors bifalder også, at det i bemærkningerne slås fast, at instituttet med udgangspunkt i Paris-principperne har en stærk beføjelse til af egen drift at tage spørgsmål op.

Til § 2. stk. 1, nr. 4 er Røde Kors tilfreds med, at bestemmelsen vedrørende koordination mellem og bistand til de frivillige organisationers arbejde med menneskerettigheder videreføres.

Lovudkastets § 3 – Institutionens ledelse

Det fremgår – meget fornuftigt – og med henvisning til Paris-principperne, at instituttet som en selvstændig institution ikke vil være undergivet regeringens instruktion. Som følge heraf fremgår det af selve bestemmelsen, at observatøren fra Udenrigsministeriet alene har taleret.

Røde Kors peger dog på, at Udenrigsministeriets repræsentation i bestyrelsen alligevel i praksis kan give anledning til usikkerhed om instituttets uafhængighed.

Røde Kors peger også på, at bestyrelsen altid kan vælge at invitere eksterne eksperter m.fl. til behandlingen af et punkt på dagsordenen eller nedsætte særlige udvalg eller rådgivende fora. At Udenrigsministeriet er repræsenteret i bestyrelsen synes derfor unødvendig. Det risikerer at skabe unødigt usikkerhed om instituttets uafhængighed, og dermed bringe instituttet såvel som ministeriet i en svær position.

I det endelige lovforslag anbefaler Røde Kors derfor, at det præciseres og tydeliggøres, hvordan instituttet står til ansvar over for Folketinget.

For at fremme bestyrelsens overblik over budget og den løbende økonomi kunne det være formålstjenesteligt, at bestyrelsen nedsætter et økonomi- og revisionsudvalg. Udenrigsministeriet kunne eksempelvis have sæde i dette.

Lovudkastets § 5 – Rådet for Menneskerettigheder

Røde Kors bifalder, at Rådet for Menneskerettigheder foreslås videreført. Røde Kors er enig i præciseringen af rådets forpligtelser, nemlig at rådet drøfter de overordnede retningslinjer for instituttets virksomhed og følger dets aktiviteter med henblik på at fremme lovens formål.

Med venlig hilsen

Anders Ladekarl
Generalsekretær